

Aan Minister voor APP

nota

Beëindiging wetgevingstraject Programma Maatwerk
Multiprobleemhuishoudens (PMM)

Aanleiding

In het DG-overleg Programma Maatwerk Multiprobleemhuishoudens (PMM) op 22 maart jl. hebben de opdrachtgevers PMM (DG Belastingdienst/Toeslagen, BZK, JenV, OCW, SZW en VWS) unaniem besloten om te stoppen met het uitwerken van een wettelijke afwijkingsbevoegdheid. Hierdoor stopt ook de voorbereiding van het wetsvoorstel multiprobleemsituaties. In deze nota wordt het besluit nader toegelicht. Tevens stelt het DG-overleg voor om op korte termijn de Tweede Kamer te informeren over het stoppen van de voorbereiding van het wetsvoorstel.

Geadviseerd besluit

- Bent u voldoende geïnformeerd met deze nota? Indien gewenst kan de nota mondeling worden toegelicht en met u worden besproken.
- Bent u akkoord met het informeren van de Kamer? Wij zullen bezien of dit meekan in een bredere brief. Indien dit niet mogelijk is, zullen we de Kamer met een separate brief informeren.

Kernpunten

- Sinds begin 2019 wordt gewerkt aan wetgeving die de (lokale) professional meer mogelijkheden zou moeten bieden om de situatie van multiprobleemhuishoudens te verbeteren. Belangrijkste instrument zou een wettelijke afwijkingsbevoegdheid zijn. Deze zou bestuursorganen de mogelijkheid moeten bieden om bij (dreigende) multiproblematiek af te wijken van wet- en regelgeving die zij uitvoeren. De bevoegdheid kan worden ingezet in uitzonderlijke gevallen, als reguliere oplossingen geen soelaas bieden.
- De belangrijkste redenen om te stoppen met de afwijkingsbevoegdheid zijn het moeizame verloop van het traject, het beperkte aantal wetten waarop de afwijkingsbevoegdheid betrekking zou hebben (bijna uitsluitend SZW-wetten) en de voorkeur van diverse departementen voor aanpalende alternatieven.
- Parallel aan de uitwerking van de afwijkingsbevoegdheid lopen andere trajecten die overlap hebben met de afwijkingsbevoegdheid. Het gaat onder meer om de aanpassing van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) en de sectorale trajecten waarin hardheden in wetten worden opgespoord en waar mogelijk weggenomen door wetswijziging. Die trajecten richten zich deels op dezelfde knelpunten als de afwijkingsbevoegdheid. Om dubbel werk te voorkomen, hebben de DG-en zich nu uitgesproken voor de route via de aanpassing van de Awb en de sectorale trajecten om de knelpunten op te

TER INFORMATIE

Datum
23 maart 2022

Bijlage(n)
0

lossen. Afsproken is om de kennis en inzichten die zijn opgedaan met de afwijkingsbevoegdheid, te benutten in de genoemde trajecten.

Datum
23 maart 2022

Toelichting

Toelichting op het besluit

- De uitwerking van het wetsvoorstel multiprobleemsituaties in interdepartementaal verband verliep vanaf het begin moeizaam, met name door onvoldoende onderbouwing en aanhoudende verschillen van mening over fundamentele onderdelen van het wetsvoorstel, zoals de probleemstelling, de beoogde doelgroep en de oplossingsrichtingen. Daarnaast zijn er meerdere trajecten die overlap met PMM vertonen (zie hieronder), wat leidde tot voortdurende discussie over de verhouding tussen die trajecten en de beoogde afwijkingsbevoegdheid, en over de toegevoegde waarde van de afwijkingsbevoegdheid zelf.
- SZW heeft het afgelopen jaar actie ondernomen om zowel op inhoud als proces het traject vlot te trekken. Er is gewerkt aan een betere inhoudelijke onderbouwing van het wetsvoorstel, onder meer door onderzoek en interviews met professionals. Ook is het besluitvormingsproces beter ingericht.
- Deze werkwijze heeft ertoe geleid dat de werkgroep wetgeving vaker tot overeenstemming kon komen over de inhoud. Dit leidde echter niet tot de gewenste reikwijdte. Een smalle reikwijdte, met vooral wetten op het terrein van SZW, gaat ten koste van effectiviteit van de afwijkingsbevoegdheid.

Toelichting op de alternatieven

- Na de start van het denken over het PMM-wetsvoorstel is er veel te doen geweest over de uitvoering van wet- en regelgeving. De algemene analyse is dat te weinig ruimte wordt geboden voor maatwerk in een individueel geval, de 'menselijke maat' onvoldoende geborgd is, en de werking van wetgeving soms hardvochtig is. Deze ontwikkeling wordt in grote mate gestuwd door de toeslagenaffaire. Zo zijn met de reactie van het kabinet naar aanleiding van het rapport 'Ongekend onrecht' veel beleidsinitiatieven voor het aanpassen van wet- en regelgeving in gang gezet. Daarnaast zijn er verschillende trajecten in gang gezet om de wet- en regelgeving en de uitvoering daarvan te verbeteren. Relevante trajecten zijn:
 1. De inventarisatie van hardvochtigheden in wet- en regelgeving die elk departement uitvoert ter uitvoering van de motie Ploumen/Jetten en waar nodig/mogelijk aanpassen van deze wet- en regelgeving (coördinatie BZK, SZW);
 2. Het onderzoek van Panteia naar hardvochtigheden in wetgeving die door UWV wordt uitgevoerd, de Participatiewet en PGB's, naar aanleiding van de motie Omtzigt en waar nodig/mogelijk het aanpassen van de wet- en regelgeving;
 3. Het aanpassen van de Awb zodat door uitvoeringsorganen meer maatwerk geboden kan worden en de positie van burgers verbeterd wordt. In dit traject wordt onder andere gekeken naar een bredere werking van het evenredigheidsbeginsel in de Awb (door BZK en JenV, met participatie van SZW). Bedoeling is om voor de zomer een wetsvoorstel in internetconsultatie te brengen;
 4. Werk aan Uitvoering, dat werkt aan een publieke dienstverlening die aansluit op de verwachtingen en behoeften van burgers en ondernemers, onder meer door toepasbare wetgeving (BZK);

5. Het Interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) vereenvoudiging sociale zekerheid;
6. Sectorale trajecten waarin hardheden in wetten worden opgespoord en waar mogelijk weggenomen door wetswijziging, zoals de aanpak van hardheden in de Participatiewet en het wegnemen van knelpunten in de uitvoering van toeslagen.

Datum

23 maart 2022

Toelichting op het wetsvoorstel

- Betrokken: Belastingdienst/Toeslagen, BZK, JenV, OCW, SZW, VWS
- Het concept-wetsvoorstel bestond uit drie onderdelen:
 1. Afwijkingsbevoegdheid: een wettelijke afwijkingsbevoegdheid die het voor landelijke uitvoeringsorganisaties en gemeenten mogelijk maakt om in het geval van (dreigende) multiprobleemsituaties- waar nodig- af te wijken van wet- en regelgeving die zij uitvoeren.
 2. Time-out bevoegdheid: een bevoegdheid voor gemeenten om vorderingen van landelijke uitvoerders tijdelijk stop te zetten om in complexe situaties aan een oplossing te kunnen werken. Deze bevoegdheid is eerder dit jaar uit het wetsvoorstel geschrapt omdat er alternatieven voorhanden zijn:
 - a. De time-out in de reeds bestaande vorm is onderdeel van het gemeentelijk schuldhulpverleningstraject. Bij de start van de hulp schorten alle schuldeisers in principe de incassomaatregelen op. Dit wordt ook wel stabilisatie, schuldenpauze of moratorium genoemd.
 - b. De time-out is onderdeel van de convenanten die gemeenten hebben gesloten met de belangrijkste schuldeisers en ook met de grote overheidsschuldeisers: Belastingdienst, CJIB, DUO, CAK, UWV en SVB;
 - c. Als een schuldeiser niet mee wil werken, kan de zaak voor de rechter worden gebracht (smal en breed moratorium).
 3. Afstemmingsbepaling: regelt de gegevensdeling die nodig is voor de inzet van de afwijkingsbevoegdheid.